VERSLAG VAN DE SESSIE VAN DE RAAD DER GEMEENTE HAARLEMMERMEER OP DONDERDAG 8 JULI 2021

Onderwerp: Aanpak implementatie nieuwe Wet inburgering (2021.00001104)

Voorzitter: dhr. P.J. Boerman

De leden: dhr. M. Achterbergh-Copier, dhr. R. Ahmed Khatab, mw. M.E. Ballieux-Hamel, dhr. T.M. Beusenberg, dhr. M.W. van Dijk, mw. J.B. Kamsteeg, dhr. R. Kenselaar, mw. J. Koolmoes, mw. C.F.M. van der Meij, mw. I.C. Vink-Albrecht, dhr. J.P.H. de Vries

Griffier: dhr. B. Heerema

Portefeuillehouder: dhr. J.G. Rip

Insprekers: Geen

De VOORZITTER: Geachte aanwezigen, dames en heren, het is 19.00 uur en we kunnen de sessie aanvangen. We gaan vanavond spreken over de aanpak implementatie nieuwe Wet inburgering. Dit raadsvoorstel ligt vanavond ter stemming dus misschien kunt u meteen daar iets over zeggen, daar is een verzoek over gedaan. En er zijn ook al twee amendementen aangekondigd door de VVD. Ik dacht 'laat ik het eens op alfabet doen', dan is als eerste het woord aan mijnheer Achterbergh.

De heer ACHTERBERGH: Dank u wel voorzitter. Soms is het een voordeel, als je naam met een A begint.
De VVD Haarlemmermeer heeft in februari middels een initiatiefvoorstel aandacht hiervoor gevraagd en negen constructieve voorstellen gedaan om op voorhand de gemeente kaders mee te geven voor de implementatie van de nieuwe Wet inburgering. Het is goed om te zien dat het college deze voorstellen van de VVD nagenoeg integraal heeft overgenomen in het raadsvoorstel. Het college zet onder meer in op het hoogst haalbare taalniveau, indien mogelijk zelfs hoger dan B1. En ook wordt erop toegezien dat er actief op wordt aangestuurd dat kinderen van statushouders gebruikmaken van voorschoolse educatie. Dat is belangrijk, want dan kunnen deze kinderen al vroeg meedoen bij een lokale sportvereniging of andere vereniging. Verder wordt uitgesproken dat er alleen samengewerkt wordt met kwalitatief hoogstaande taalscholen met het keurmerk Blik op Werk, is er specifieke aandacht voor activatie en participatie van vrouwen en wordt actief de samenwerking aangegaan met het lokale bedrijfsleven en organisaties. Tot slot is er het consequent uitvoeren van het boetebeleid. Dat lijkt de VVD een goed uitgangspunt.
Daarbij wil ik nog ingaan op de verlenging van de periode van financiële ontzorging. De VVD vindt het namelijk belangrijk dat, zeker in het begin van het integratietraject, goed gestuurd wordt op onder meer de financiële vaardigheden van de inburgeraar en verlenging biedt de inburgeraar voldoende ruimte om vorderingen in het traject te maken waarbij de gemeente financieel gezien een oogje in het zeil kan houden. Uit de beantwoording van onze technische vragen blijkt dat verlenging onder de Participatiewet kan worden uitgevoerd en daar is de VVD blij mee omdat zo'n verlenging op de lange termijn tot beter resultaat zal leiden. De inburgeraar die door schulden in de Wsnp belandt, heeft namelijk geen focus meer op zijn inburgering en dat is onwenselijk.
Maar eerst wil ik de twee reeds aangekondigde amendementen kort aankondigen en daarna wil ik graag een onderwerp aanbrengen voor de tweede termijn. Allereerst het participatieverklaringstraject, het PVT. Het PVT is gebaseerd op de Nederlandse kernwaarden, vrijheid, gelijkwaardigheid, solidari-

teit en participatie. In de bestuurlijke reactie uit januari 2021 werd op ons aangeven aan meer specifieke onderwerpen gerefereerd, namelijk de vrijheid van meningsuiting, de gelijkwaardigheid van man en vrouw en geen discriminatie naar sekse, geloof of geaardheid. Met het amendement Nederlandse vrijheid kent geen tijd, stelt de VVD voor om deze toevoegingen alsnog expliciet in het raadsvoorstel op te nemen, ze bevatten namelijk de essentie van inburgering in onze maatschappij en zijn gezien de ontwikkelingen, zoals onder andere in Hongarije, zeer actueel.
Dan het tweede amendement, ook over het PVT. Het PVT wordt afgesloten met het ondertekenen van de participatieverklaring. De inhoud van die verklaring is het fundament van de inburgering. Het is daarom van belang dat de ondertekenaar zich ondubbelzinnig bewust is van wat hij ondertekent en wat het inhoudt. Daarom heeft de VVD al eerder in het initiatiefvoorstel het voorstel gedaan om de verklaring, naast de verklaring in het Nederlands, ook in de moedertaal van de inburgeraar te verstrekken. Dit ontbreekt nu in het raadsvoorstel en met het amendement Klare taal – heel normaal wordt deze omissie verholpen.
Tot slot zou ik graag een onderwerp aankondigen voor de tweede termijn voorzitter. Het gaat over de juridische begeleiding. Het uitgangspunt van de uitvoering van deze wet is dat de taakstelling binnen het door het rijk gestelde budget uitgevoerd moet worden. Juridische begeleiding wordt nu al wel gedaan, maar is geen wettelijke taak binnen de inburgering. Op advies van VluchtelingenWerk stelt het college voor om dit wel te blijven uitoefenen. Nu is mijn fractie er zeker van overtuigd dat enige juridische ondersteuning noodzakelijk is voor een goede inburgering, maar tot hoever moet die ondersteuning dan gaan? Daarbij is nog steeds niet helemaal duidelijk wat in 2022 precies gaat gebeuren met de subsidie voor VluchtelingenWerk en in hoeverre dit uit de middelen van het rijk zal kunnen worden bekostigd. Graag ga ik met de raad in debat over de vraag hoever deze begeleiding moet gaan. Tot zover, voorzitter.

De VOORZITTER: Maar dat laatste dus inderdaad in tweede termijn. Dank u. Het woord is aan mevrouw Ballieux, GroenLinks.

Mevrouw BALLIEUX: Dank u wel voorzitter en wel een bijzondere manier om het zo te doen, dat is een verrassing. Bedankt.
Dit raadsvoorstel ademt eigenlijk een kernwaarde van GroenLinks en dat is dat we gastvrij zijn voor mensen die bij ons in onze gemeente zijn en komen wonen, of dat nu toeristen zijn of mensen die een status hebben gekregen en bij ons mogen komen inburgeren. We zien eigenlijk heel veel dingen terug die wij gewoon omarmen. We hebben het er recent ook over gehad en dat zien we hier terug, bijvoorbeeld de taalontzorging. Persoonlijk ben ik ook ontzettend blij dat we de samenwerking met VluchtelingenWerk voortzetten want we beginnen niet met nul in Haarlemmermeer, laten we dat ook vooropstellen. Er is al heel veel kennis en heel goede samenwerking met VluchtelingenWerk dat ook zorgt voor de gastvrijheid voor mensen die een eerste plaatsing krijgen dus dat blijven we koesteren en dat vinden we ook heel erg fijn. Dat betekent ook dat als daar subsidie voor nodig is, zeg ik vast richting mijnheer Achterbergh, we dat hoe dan ook moeten betalen. We hopen natuurlijk dat dat kan uit rijksmiddelen maar als dat anders moet zal GroenLinks ook echt ervoor pleiten dat we dat zelf betalen omdat een goede start ook een goede toekomst betekent.
Iets wat ik namens mijn fractie ook wil zeggen en waar we heel erg weg van zijn is dat er kennisgemaakt gaat worden al in het azc. Het is heel erg belangrijk dat je eigenlijk al welkom wordt geheten als je nog in het azc bent. En waarom is dat zo belangrijk? Heel vaak blijven mensen ook nadat bekend is geworden dat ze een status hebben gekregen en waar ze zullen gaan wonen, nog een tijd in het azc. Het is heel belangrijk dat op dat moment al een lijntje loopt en dat mensen al het gevoel hebben 'daar ga ik naartoe', dat er perspectief wordt geboden. Ik ga ervan uit, en dat is ook nog een vraag aan het college, dat er dan ook al begonnen wordt met de taal. Liefst zouden we dat al op moment nul hebben, op het moment dat mensen hier in een azc komen wonen, maar dat gaat volgens mij niet. Dus de vraag is ook of dat soort dingen dan ook al meteen gaat starten, misschien heb ik dat niet goed gele-

zen, op het moment dat de kennismaking in het azc plaatsvindt. Dus GroenLinks zal hiermee instemmen en dank voor het raadsvoorstel.

De VOORZITTER: Dank voor de inbreng. Mijnheer Beusenberg. Hij zat er al klaar voor.

De heer BEUSENBERG: Als het op alfabetische volgorde gaat, dan weet ik dat ik daarna kom.
Voorzitter, vanavond bespreken we de aanpak implementatie nieuwe Wet inburgering. Een nieuwe manier om mensen toe te laten tot onze maatschappij. Ik begin gelijk met een vraag want het kan zijn dat ik eroverheen heb gelezen bij het raadsvoorstel, maar de kosten, waar van uit wordt gegaan per jaar, zien we eigenlijk oplopen vanaf 2022 tot 2024. Er zit een verschil van bijna € 1 miljoen tussen, terwijl het te verwachten aantal asielmigranten en gezinsmigranten eigenlijk hetzelfde blijft. Althans, zo staat het in het raadsvoorstel dus graag zou ik van de portefeuillehouder willen weten waar dat verschil in kosten vandaan komt.
Voor de rest ziet het stuk er hartstikke goed uit, dus complimenten aan de portefeuillehouder. Ik ben positief verrast door het stuk en we gaan dit nog vlak voor de stemmingen binnen de fractie bespreken en zullen het meenemen naar de stemmingen, dank u wel.

De VOORZITTER: Dat gaat snel. Mijnheer Van Dijk, Forza!

De heer VAN DIJK: Ja voorzitter, daar was ik ook al bang voor.
Toen ik op vakantie was op Bali hadden we een gids, Katut was zijn naam. Katut sprak op een bijzondere en grappige manier Nederlands. Toen ik hem vroeg hoe en waar hij Nederlands had leren spreken, vertelde hij met veel trots dat hij altijd gids had willen worden en dat hij van een oom oude cassettebandjes en een cassetterecorder had gekregen waarop Nederlandse lessen stonden. Als ik vanuit die gedrevenheid en passie van Katut om Nederlands te willen leren en Nederland te willen leren kennen naar de implementatie van de nieuwe Wet inburgering kijkt, word ik daar niet blij van. Iedereen moet hard werken, het is iedereen zijn verantwoordelijkheid, behalve de inburgeraar zelf. Wij moeten van alles doen, maar nergens gaat het meer over eigenaarschap van de inburgeraar en zijn eigen verantwoordelijkheid. Dat het eerdere inburgeringsbeleid mislukt is, ligt vooral bij de mensen die helemaal niet willen inburgeren en een overheid die problemen ontkent, dus ook geen antwoorden heeft op die problemen. Nog steeds kunnen kwaadwillende mensen straks ongestraft er een potje van maken, het voorgestelde beleid is te weinig divers en geeft nog steeds geen antwoorden op de problemen die er voorheen waren en nog steeds zijn. Als mensen naar Nederland komen, dan verwachten we bij Forza! dat ze zelf tot op het bot gemotiveerd zijn om de taal te leren en Nederland te willen leren kennen. Zo niet, dan heb je wat Forza! betreft helemaal niets te zoeken in ons prachtige land. Door de verantwoordelijkheid voor de inburgering grotendeels bij de gemeente zelf te leggen, ontneem je de inburgeraar die echt wil inburgeren, zeg maar onze eigen Katuts, de motivatie en het eigenaarschap van zijn of haar eigen inburgeringstraject. Dat werkt demotiverend.

De VOORZITTER: U krijgt een interruptie van mevrouw Koolmoes, over de heer Katut misschien.

Mevrouw KOOLMOES: Dank u wel voorzitter. Nee, ik hoor mijnheer Van Dijk dingen zeggen zoals dat een statushouder die hier terechtkomt en niet wil inburgeren, hier dan ook niet welkom is. Ik hoop dat mijnheer Van Dijk beseft dat veel van die statushouders uit oorlogsgebied bijvoorbeeld komen en dingen moeten verwerken en er geestelijk misschien wel heel erg slecht aan toe zijn. Om dan meteen bij de deur al te zeggen 'u bent hier niet welkom', vindt u dat niet een wat boude uitspraak?

De heer VAN DIJK: Nee, want we gaan voorbij aan een grote groep, of een groep, mensen die hier asiel aanvragen en geen flauw idee hebben waar ze zijn, in welk land. Vaak komen statushouders of asielzoekers naar Nederland toe met de wens om eigenlijk in Engeland te gaan wonen, of in Zweden.

We zien dat bij heel veel Somaliërs. Het probleem is dat die mensen hier wel in een traject gezet worden en dat het niet zo makkelijk is om naar Engeland of Zweden te gaan, maar in principe hebben ze nog wel die intrinsieke motivatie en ze verwachten ook dat ze dat kunnen gaan doen. Dat is best een grote groep en vervolgens zijn deze mensen niet echt gemotiveerd om in te burgeren want ze gaan immers ergens anders naartoe. Dus in die zin hebben we hier wel degelijk te maken met een groep mensen die niet gemotiveerd is om in te burgeren, puur met het idee dat ze straks ergens anders naartoe gaan en willen en dat is een groot probleem.
Een ander probleem is dat heel veel mensen wel naar Haarlemmermeer moeten komen maar eigenlijk helemaal niet in Haarlemmermeer willen wonen, met name alleenstaande statushouders. Die willen liever naar Amsterdam, Rotterdam, Utrecht et cetera. We hebben dat gezien bij het opvangcentrum in Vijfhuizen. We gingen daar als raad op werkbezoek en we kwamen drie asielzoekers tegen en toen we vroegen 'waar is iedereen?' zei men 'ja, hier slaapt bijna niemand, ze verblijven allemaal bij vrienden in Groningen, door het hele land'. Hoe ga je straks deze mensen die aan Haarlemmermeer zijn toegewezen, en dat is meteen ook een vraag aan de wethouder, motiveren om in te burgeren terwijl ze eigenlijk hier misschien helemaal niet willen wonen? Dat is echt een probleem bij die inburgering. Ik heb zelf ook begrepen van VluchtelingenWerk dat ze daartegen aanlopen. Maar daar gaat dit beleid niet op in.

De VOORZITTER: Mijnheer Van Dijk, wilt u uw betoog voortzetten?

De heer VAN DIJK: Dit was nog antwoord op de vraag.

De VOORZITTER: Ja, dat weet ik, maar ik vraag nu of u uw betoog wilt voortzetten. We hebben de tweede termijn voor het debat maar misschien wil mevrouw Ballieux ook hierop interrumperen?

Mevrouw BALLIEUX: Ja dank u wel voorzitter. Ik hoor een heel bozig betoog dat volgens mij haaks staat op de bedoeling van dit raadsvoorstel, dat is namelijk dat we uitgaan van vertrouwen in mensen. Dat is volgens mij een kernwaarde van ons Haarlemmermeers bestuur. Ik hoorde allerlei dingen zeggen en ook dingen suggereren. Ik herken helemaal niet wat u zegt en ik zou graag weten of het toevallig zo zou kunnen zijn dat het een eenmalige observatie is of dat u daar verslaglegging van heeft, of dat u het op een andere manier kunt bewijzen.

De VOORZITTER: Mijnheer Van Dijk.

De heer VAN DIJK: Voorzitter, ik denk dat mevrouw Ballieux ook bij dat werkbezoek is geweest bij het opvangcentrum in Vijfhuizen en dan heeft ze zelf ook met eigen ogen kunnen waarnemen dat er een enkele asielzoeker rondliep en dat heel veel mensen er niet waren. En volgens mij was ze er ook bij toen die vraag gesteld 'waar is iedereen?' en dit antwoord werd gegeven.

De VOORZITTER: Ik wil het debat in tweede termijn doen. Gaat u door met uw betoog.

De heer VAN DIJK: Ja voorzitter. Hoe gaat de gemeente dan handhaven? Het beleid zal zijn 'stimuleren in plaats van sanctioneren', maar is de wethouder het met Forza! eens dat het van de zotte zou zijn dat de gemeente een inburgeraar zou moeten motiveren en dat er wel heel wat mis is op het moment dat iemand intenties heeft om helemaal niet in te willen burgeren? Kortom, de boodschap van Forza! is: geef gemotiveerde mensen, zeg maar de Katuts, het vertrouwen om aan de slag te gaan met hun eigen inburgering en maak hen die niet willen wat ons betreft het leven zuur met sancties, boetes en, als het kan, door het intrekken van de verblijfsvergunning. Want we mogen van mensen verwachten dat ze meewerken aan hun eigen inburgering.
Verder is Forza! blij met de toezegging van de…

De VOORZITTER: Ik heb nog een interruptie, van mijnheer Beusenberg ditmaal.

De heer BEUSENBERG: Dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag aan mijnheer Van Dijk want is mijnheer Van Dijk het met mij eens dat de echte intrinsieke motivatie van een statushouder pas naar boven komt op het moment dat begonnen wordt aan het inburgeringstraject? Want ik denk dat als u aan een statushouder vraagt – dat zal dan wel in het Engels worden – 'wilt u hier inburgeren?', eigenlijk niemand nee zou zeggen en dat de echte motivatie pas naar voren komt op het moment dat het traject is begonnen.

De heer VAN DIJK: Nee, de echte motivatie komt op een moment dat iemand gastvrij wordt ontvangen, een veilige haven vindt in ons land, in onze gemeente en daarbij de intentie heeft om onderdeel te willen uitmaken van die fantastische samenleving die wij zijn en daar een heel actieve bijdrage aan gaat leveren. Die motivatie zou er eigenlijk al moeten zijn op het moment dat iemand een veilige haven heeft gevonden, het zou echt wel raar zijn als wij mensen moeten motiveren om in te burgeren. Dat moet wat ons betreft echt vanuit iemand zelf komen, de intrinsieke motivatie, zoals bij Katut, die daar zijn werk van heeft gemaakt.

De VOORZITTER: Ook de intrinsieke motivatie lijkt me iets voor de tweede termijn.

De heer VAN DIJK: Forza! is blij met de toezegging van een voortgangsrapportage zodat we beter en tijdig geïnformeerd worden over de successen en de uitdagingen. Het verlengen van de ontzorgingsperiode moet een mogelijkheid zijn om zo nodig in te zetten, niet als straf, maar juist als bescherming en de participatieverklaring mag geen nietszeggend document zijn en moet gedurende het gehele participatieproces centraal staan. Dat is het voor de eerste termijn. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Kamsteeg, PvdA.

Mevrouw KAMSTEEG: Dank u wel voorzitter. Vanavond bespreken we de implementatie nieuwe Wet inburgering die ingaat op 1 januari 2022. Dat is dus een wet die we als gemeente moeten gaan uitvoeren. De PvdA is positief over de wijze waarop de portefeuillehouder en de ambtenaren dit aangepakt hebben. Het betrekken van VluchtelingenWerk bij dit onderwerp, die hier al jarenlang ervaring mee heeft, vinden we een verstandige keuze. Ook over het zo vroeg mogelijk in contact komen met de statushouders die in onze gemeente geplaatst worden, zijn we positief. Kortom, de PvdA kan zich vinden in de aanpak die door het college is gekozen om deze nieuwe wet te implementeren.
De enige kanttekening die we willen plaatsen is dat we in dit stuk niets lezen over de ondertussengroep. Dit is een groep statushouders die in onze gemeente gehuisvest wordt vanaf het moment dat de nieuwe Wet inburgering is aangenomen tot het moment dat deze wet in werking treedt. Deze periode behelst 1 juli 2021 tot en met 31 december 2021. Bij de beantwoording van onze vragen over deze groep in februari werd aangegeven door het college dat het bereid is deze groep te ondersteunen met de instrumenten die de nieuwe wet hen biedt. Daarbij werd aangegeven dat we hiervoor afhankelijk zijn van onder andere het ministerie en de Vereniging Nederlandse Gemeenten voor de vrijheid die gemeenten kunnen nemen binnen het nu geldende inburgeringsstelsel en de mate waarin het rijk gelden beschikbaar stelt voor de uitvoering. Graag horen we van de portefeuillehouder wat de stand van zaken over dit onderwerp op dit moment is. Verder kunnen we positief zijn over het feit dat dit stuk naar de stemmingen gaat vanavond, tot zover.

De VOORZITTER: Dank u, dat laatste was ook inderdaad helder en een van de vragen die voorliggen, inderdaad 'kan het stuk naar de stemmingen?' Maar daar gaan we het nog later over hebben. De heer Khatab, EEN Haarlemmermeer.

De heer KHATAB: Dank u wel voorzitter, de gemeente gaat inburgeringsplichtige nieuwkomers begeleiden bij hun inburgering, dat gebeurt op maat en aan de hand van een brede intake, zodat een leerroute kan worden vastgesteld. EEN Haarlemmermeer vindt de combinatie van het leren van een taal en meedoen aan de Nederlandse samenleving ook belangrijk. Hierin zullen we dus ook moeten kijken naar wat we kunnen doen via stages en door vrijwilligerswerk in te zetten om dit te versnellen en versoepelen. Hier lezen we niet zo heel veel over. Zorg dat die connectie met die werkgevers en nonprofitorganisaties ook goed wordt onderhouden.
We zijn zeer tevreden dat het inburgeringstraject ook kennis bevat van de Nederlandse maatschappij, de module arbeidsmarkt en participatie. EEN Haarlemmermeer is wel benieuwd naar de procesverbeteringen, maar over hoe het voorstel is geschreven zijn we best positief. Hoe beter natuurlijk de toegankelijkheid, hoe beter we de nieuwkomers helpen aan een snelle deelname aan de Nederlandse samenleving, en hiermee ook indirect aan een betere kans op de Nederlandse arbeidsmarkt.
Als we kijken naar de jongeren, de onderwijsroute, dan wil de gemeente een zo snel mogelijke route naar een diploma faciliteren. Er zijn ook partners en die communicatie moet ook goed lopen. Het voorstel noemt namelijk dat er geen overeenstemming zou kunnen ontstaan tussen de partners, dat schrikt ons wel een beetje af.
Tot slot, voorzitter, heb je natuurlijk nieuwkomers die buiten deze route vallen, de jongeren die gewoon via de normale route binnenkomen en hierdoor ook een zelfredzaamheidsroute moeten nemen. We vinden eigenlijk dat vooral deze groep moet worden gemonitord zodat we ook kunnen minimaliseren dat mensen buiten de boot vallen. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik merk dat de kennis van het alfabet mij in de steek heeft gelaten. Het woord is aan de heer Kenselaar.

De heer KENSELAAR: Dank u wel voorzitter. De beoogde aanpak van de implementatie van de nieuwe Wet inburgering is helder omschreven en de betreffende onderdelen zijn logisch, vooral voor ons als geboren Nederlanders want wij weten zogezegd niet beter, althans, de meesten van ons, dan dat er geldende normen en waarden zijn en wat het bredere nut is van het nastreven van een bepaald opleidings- en kennisniveau. Goed ook dat we dit willen voor mensen die in Nederland een nieuw financieel geborgen en vooral veilig bestaan willen opbouwen. Met name het aspect van de mensen zo vroeg mogelijk een warm en welkom gevoel geven is van humaan oogpunt natuurlijk een prima streven. Ook het in heldere taal aangeven wat de bedoeling en de manier van het integratietraject is, klinkt als muziek in de oren. Alleen vraag ik me dan af: in hoeveel talen gaan we dat dan duidelijk maken en wie bepaalt wanneer iets duidelijk genoeg is voor een ander?
Mijn dagelijkse werk bestaat voor een deel uit het integreren van statushouders, inclusief conversatielessen op het niveau dat volgt op de inburgeringscursus. We moeten ervoor oppassen dat we niet voor anderen gaan bepalen wat hun hoogst haalbare leerprestatie zou moeten zijn, om maar iets te noemen. Ik zie dagelijks mensen bij mij binnenkomen die op ingenieursniveau hebben geleerd in hun eigen land van herkomst, maar zoveel hebben meegemaakt dat ze al blij zijn als ze uiteindelijk een laagbetaalde baan hier kunnen vinden. Dat heeft niets te maken met niet gemotiveerd zijn, maar puur met het feit dat het hoofd vaak nog te vol zit met ellende en dit is binnen afzienbare tijd vaak niet op te lossen. Graag willen inburgeren en iets willen bijdragen aan de maatschappij hoeft dus niet samen te hangen met het hoogst haalbare werk- en denkniveau per persoon en überhaupt geldt natuurlijk, ook voor geboren Nederlanders dat we niet voor iemand kunnen bepalen of ze voldoende recht doen aan hun eigen capaciteiten. Pas dus alsjeblieft op met sancties en boetes. Ze zullen nodig zijn, maar scheid zorgvuldig het kaf van het koren want onderhuids kan er veel meer aan de hand zijn dan we denken en het overlevingsmasker van de statushouder kan een heel verkeerd, en voor hem of haar zelfs negatief, beeld afgeven. Dank u wel voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Koolmoes namens HAP.

Mevrouw KOOLMOES: Dank u wel voorzitter. Positief denken aan kansen en mogelijkheden, en dus niet vanuit pessimisme of wantrouwen, vanuit die gedachte zegt HAP 'laten we ervoor zorgen dat nieuwkomers zo goed mogelijk begeleid en gefaciliteerd worden om de integratie zo soepel mogelijk te laten verlopen'. Heel fijn aan dit raadsvoorstel is de extra aandacht die vanaf de invoering kan gaan naar de vrouwen. Vrouwen werden niet altijd meegenomen in de inburgeringsplicht en vaak werden ze daardoor onzichtbaar voor de gemeenten. De asielmigrant is verplicht een leerweg afgesproken binnen een PIP te volgen, maar een gezinsmigrant of nareizende partner is dit niet verplicht. Voor HAP is het duidelijk dat hier extra op ingezet moet worden. Door de pilot Nareizende gezinsmigranten die succesvol heeft gedraaid in Haarlemmermeer hebben we geleerd dat het voor deze groep vrouwen een enorme stimulans kan zijn om hun draai te vinden in ons land en in onze gemeente. Een aantal vrouwen heb ik ook wel eens gesproken, vrouwen die zelf een buurthuis binnen waren gestapt en gevraagd hadden om hulp bij de taal. Hun integratie pakten ze zelf aan met de hulp van vele zeer fijne vrijwilligers. Ook die vrijwilligers waren vaak weer vrouwen die op enig moment naar Nederland waren gekomen. Dit raadsvoorstel leest voor mij dan ook fijn weg, het is nu erkend dat juist vrouwen hier veel baat bij hebben; niemand tussen wal en schip. Men leert dat je hier in Nederland mag zijn wie je wilt zijn, en dat je unieke karkater er mag zijn en je onafhankelijk en zelfredzaam kan worden.
In dit kader wil ik ook een kanttekening maken bij de kinderen die meereizen en mee gaan draaien in het reguliere onderwijs. Als het kind nog geen acht jaar oud is, kan ik me voorstellen dat meedraaien en oppakken van onze taal makkelijk kan. Maar kinderen van tussen de twaalf en zeventien zullen op school geen taalles meer krijgen zoals men die op de basisschool volgt, voor die groep kinderen hoop ik dat de internationale schakelklassen die alle niet-Nederlandstalige kinderen hiermee helpen, hen ook die ruimte kan geven. De mensen die onze kant op komen, willen we uiteindelijk volwaardig aan de samenleving laten deelnemen en zich thuis laten voelen in het land van kansen en mogelijkheden. De Nederlandse taal is het communicatiemiddel om je waar dan ook in ons land te kunnen bewegen en te ontplooien.
Voorzitter, ik sluit af want we zijn tevens zeer tevreden met de omschreven handhavingsmaatregelen, stimuleren boven sanctioneren, binnen de kaders van de wet. Ook de rapporten van het overleg met zowel VluchtelingenWerk als de Participatieraad waren bijgevoegd en de punten die daaruit kwamen zijn meegenomen in het raadsvoorstel. Ik geef complimenten voor het duidelijke raadsvoorstel. Voor de tweede termijn zou ik het graag over de amendementen van de VVD willen hebben. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dat lijkt me een helder standpunt en over die amendementen gaan we het zeker hebben. Nu is het woord aan mevrouw Van der Meij, D66.

Mevrouw VAN DER MEIJ: Dank u wel voorzitter. Een prachtig voorstel, iets anders kan ik er niet van maken, waar we zeer zeker achter staan. Een paar punten wil ik even meenemen. In het PIP wordt juist ook gesproken over het eigenaarschap, dat is even richting Forza!, dus eigenaarschap is juist onderdeel van dat PIP. Daar waar net gezegd werd dat er geen eigenaarschap zou zijn bij de nieuwkomers, geef ik even mee dat dat expliciet staat opgenomen.
Verder wordt er ook iets gezegd over die voorschoolse educatie en dat het gebruik van de voorschoolse educatie gestimuleerd wordt. Stimuleren, ik ben wel benieuwd naar wat voor vorm dat dan aanneemt want ik denk dat het ongeloofblijk belangrijk is dat juist de kinderen van nieuwkomers zo snel mogelijk misschien niet zozeer in een schoolsysteem, maar wel in een lerende omgeving terechtkomen.
Verder een korte opmerking over de module arbeidsmarkt en participatie. Daar staat niet zoveel in, behalve dan dat de bestaande samenwerking met werkgevers en maatschappelijke organisaties benut worden. Nu stond er vandaag toevallig in het Haarlems Dagblad een heel mooi stuk over praktijkvaardigheden metaal. Ik weet niet of u het gezien heeft, een samenwerking tussen de gemeente en

Haprotech Lasopleidingen waar 23 mensen aan begonnen zijn en 20 personen een diploma hebben behaald en ook al een baan hebben. Dus ik vraag heel graag – eigenlijk is dit het verlengde van een vraag die we vorige week hebben gesteld over de arbeidsmarktregio – probeer dat soort initiatieven, zeker daar waar het gaat om techniek et cetera, toch ook hier misschien weer opnieuw vorm te geven. Een korte vraag nog over de maatschappelijke begeleiding, daar staat dat de kaders voor de maatschappelijke begeleiding worden vastgelegd in het PIP zodat overlap met andere PIP-onderdelen voorkomen wordt. En ik vroeg me even af over wat voor andere PIP-onderdelen we het dan zouden kunnen hebben.
Tot slot nog het financieel ontzorgen, dat kan verlengd worden, maar de bedoeling is heel duidelijk om die mensen in die eerste zes maanden financieel onafhankelijk en zelfredzaam te maken dus laten we vooral streven naar zo min mogelijk verlengingen, echt alleen als het niet anders kan.
En als laatste moet ik er toch een opmerking over maken 'het leven zuur maken door middel van boetes en het ontnemen van een eventuele verblijfsvergunning'? Ik kan er met mijn pet niet bij dat we het bij een groep nieuwkomers die uit een ander land komen en echt niet vrijwillig Nederland opzoeken, hebben over het leven zuur maken. Me dunkt dat het leven al zuur genoeg is als je huis en haard moet verlaten om hier opnieuw te beginnen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Vink namens het CDA.

Mevrouw VINK: Dank u wel voorzitter. We hebben het vanavond over de aanpak implementatie nieuwe Wet inburgering, een belangrijk onderwerp, vindt mijn fractie. Het zal je maar gebeuren dat je noodgedwongen je eigen land moet verlaten omdat het daar niet meer veilig is. Je kan niets meenemen aan dierbare bezittingen, je bent gewoon op de vlucht. En je gaat naar een land waar je misschien helemaal niet naartoe wilt, maar je hebt geen keus. Het is daar wel veilig. Onderdeel uit kunnen maken van een gemeenschap en volwaardig mee kunnen doen, is heel lastig en zal veel tijd kosten en dan hebben we het niet eens over de mensen die getraumatiseerd zijn en die dat ook nog moeten verwerken. Wij krijgen wettelijke taken van het rijk opgelegd, maar het is ook goed dat er ruimte is voor de lokale invulling. Nu de inburgering bij de gemeente komt te liggen, is er meer aandacht voor het gezin en dus ook voor de kinderen. De lijnen binnen de gemeente met onderwijs zijn kort en zo kan direct gehandeld worden op kinderen met leerachterstanden.
Wij kunnen ons vinden in het plan van de gemeente om een team van casemanagers inburgering aan te stellen. Voor de inburgeringsplichtige is het belangrijk dat hulp en begeleiding bij de inburgering zoveel mogelijk in een hand worden gelegd; de casemanager. We vragen ons alleen af of deze casemanagers op de hoogte zijn van de cultuur van het land van herkomst en gebruiken daar en hoe wordt omgegaan met traumatische ervaringen van deze mensen. Wij vinden het een goede zaak dat zo snel mogelijk contact wordt gelegd met de mensen die naar onze gemeente komen via videobellen of een persoonlijk bezoek. VluchtelingenWerk is betrokken bij de totstandkoming van het persoonlijk inburgerings- en participatieplan en de maatschappelijke begeleiding. Laten we vooral van de ervaringen en kennis van deze mensen gebruik blijven maken. En dan is het ook nog afwachten wat de financiële tegemoetkomingen vanuit het rijk exact zijn. Alles valt en staat met de financiële tegemoetkoming. We zien bij het Sociaal Domein, met name bij de WMO en jeugdzorg, waar dit helaas toe geleid heeft. Dus de kans bestaat dat er aanpassingen zullen moeten komen om binnen het budget te blijven. Juridische begeleiding blijven wij geven. Ondanks dat dit geen wettelijke taak meer is binnen de Wet inburgering. Deze richt zich vooral op gezinshereniging, iets dat volgens mijn fractie ook positief bijdraagt aan het inburgeren. Het faciliteren en creëren van werkplekken kan gezien corona nog steeds een lastig onderwerp blijven, maar gezien de verruimingen de afgelopen weken die hopelijk zo blijven, is mijn fractie redelijk positief gestemd hierover. Mijn fractie is ook blij te lezen dat onze gemeente alleen werkt met taalscholen die het keurmerk Blik op Werk hebben. Het is mooi dat het voorstel eerst naar de Participatieraad en VluchtelingenWerk Nederland is gegaan en hun bevindingen, voor zover mogelijk, zijn meegenomen in dit voorstel. Een moeilijk punt blijft toch de tijdelijke huisvesting van de-

ze mensen. Wij kampen nu al met een woningtekort voor onze eigen inwoners en als de taakstelling uit het rijk nog hoger wordt, kan dit dus een probleem opleveren.
En tot slot voorzitter, inburgeren is serieus stappen zetten op weg naar echt meedoen en onderdeel worden van de samenleving. Dank u wel.

De VOORZITTER: En als laatste de heer De Vries namen de ChristenUnie-SGP.

De heer DE VRIES: Dank u wel, voorzitter. In februari bespraken we de wet al tijdens een sessie over het initiatiefvoorstel. Nu hebben we opnieuw een raadsvoorstel, een veelomvattend raadsvoorstel, waarin de wethouder een flink aantal zaken oppakt, zoals een eventueel langere ontzorgingsperiode als dat nodig is, betrekken van de partner bij het meer betrokken raken in de maatschappij van de vrouwen. De adviezen van de Participatieraad zijn serieus meegenomen in de verdere uitwerking en ook VluchtelingenWerk heeft duidelijk inbreng gehad en heeft meegedacht. Ook blijft VluchtelingenWerk met hun grote expertise nauw betrokken bij het inburgeringstraject. Een goede keuze, wat de fractie van de ChristenUnie-SGP betreft.
Het huidige inburgeringsstelsel blijkt niet succesvol en dus moet het anders worden. Zes punten worden genoemd waarin het huidige beleid tekortschiet. Het verbaast ons niet. Het nagestreefde doel is nu realistisch en de aanpak zorgvuldig en weloverwogen. Vooral de ambities bij de brede intake spreken ons aan. Persoonlijke aandacht, gedeelde verantwoordelijkheid en betrokkenheid, wederzijdse kennismaking, verwachtingsmanagement over toekomstperspectieven, goede start in nauwe samenwerking met VluchtelingenWerk. We kunnen ons vinden in de inzet om jonge inburgeraars de Nederlandse taal te laten leren op B1-niveau, terwijl In de praktijk wel in de gaten gehouden wordt of het een tandje hoger kan, of als het te hoog gegrepen blijkt te zijn, teruggeschakeld kan worden naar een lager niveau, eventueel Z. Bij handhaving lezen we dat we zoeken naar het doelmatige en realistische maatregelen door altijd eerst het gesprek aan te gaan met de betrokkenen. Daarbij gaat de fractie van de ChristenUnie-SGP ervan uit dat alleen bij een notoire weigerachtige houding om mee te werken met noodzakelijke trajecten dit kan leiden tot boetes of korting op de uitkering. We blijven vooral ook aandacht vragen voor de trauma's die veel vluchtelingen met zich meedragen en hopen dat daar de noodzakelijke begeleiding in samenspraak met VluchtelingenWerk voor wordt ingezet. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Veel lovende woorden, ook een aantal vragen. Het woord is aan het college, de heer Rip.

Wethouder RIP: Voorzitter, dank u wel. Ik ga kijken of ik er doorheen kom. Ik wil in de volgorde eindigen bij de indieners van de amendementen omdat ik daar wat langer bij stil wil staan dus dat komt goed. Laat ik beginnen te zeggen dat ik heel blij ben dat we eindelijk over het onderwerp spreken en daarvoor wil ik ook het presidium danken. Ik hoop dat de stemming vanavond in positieve zin uitpakt en ik heb daar alle vertrouwen in, want dan zijn we netjes op tijd klaar op 1 januari 2022. Want als u vanavond besluit, kan ik morgen op de knop 'verzenden' drukken en dan gaat het aanbestedingstraject starten en dan zijn wij in ieder geval op tijd klaar want anders wordt het na het reces en ik zou het heel vervelend vinden als we dan nog uit de planning gaan lopen. Dus dank daarvoor.
Ook dank voor de aanbeveling van de Participatieraad en VluchtelingenWerk. Ik denk dat er een breed gedragen voorstel ligt. Als ik het over VluchtelingenWerk heb, kan ik u meegeven dat ik namens VluchtelingenWerk – want daar ben ik gisteren op werkbezoek geweest om me goed te concentreren op vanavond, maar ook op de inhoud van dit voorstel – kan zeggen dat we een ongelooflijk groot compliment mogen ontvangen van VluchtelingenWerk voor de manier waarop deze gemeente omgaat met de kwetsbaren in de samenleving. Dat wil ik bij dezen doen, aan u als raad, en ook aan de ambtelijke organisatie.
Het is duidelijk, er is een wet gemaakt om uiteindelijk de integratie te bevorderen en uiteindelijk te komen tot de juiste vorm om een goede integratie af te spreken en daarom is deze wet in het leven ge-

roepen. Die gaat over de integrale aanpak. Er is een persoonlijke benadering, hoorde ik de ChristenUnie-SGP zeggen, en dat is zo. Het is maatwerk dat we gaan leveren.
Er is wel een aantal onzekerheden en daar wil ik niet voor weglopen, maar ik wil u dat meegeven. Over de aanbesteding van de leerroutes is op dit moment wel een landelijke discussie gaande en die gaat erover dat de aanbieders eigenlijk aangegeven hebben dat ze voor het beschikbare budget eigenlijk geen leerroutes kunnen aanbieden. Dat gesprek volgt nog en ik heb goede hoop dat daar uiteindelijk commitment uit komt. In ieder geval kan ik meegeven dat in Amsterdam die aanbesteding al rond is, maar die waren ook veel eerder begonnen.
De huisvesting, dat noemde iemand ook. Dat is natuurlijk een moeilijk punt.

De VOORZITTER: Mijnheer Rip, u kreeg nog een interruptie over de leerroutes.

Mevrouw BALLIEUX: Dank u wel voorzitter. Ik hoor wat de wethouder zegt over de leerroutes en ook dat het eigenlijk allemaal duurder is. We hebben natuurlijk net in de jeugdzorg gezien dat we relatief te weinig betalen. Is dit iets waarover ook een gesprek met het rijk is 'we kunnen het daar niet voor doen'? Of is dit iets wat we toch zelf zullen moeten oplossen?

De VOORZITTER: Mijnheer Rip.

Wethouder RIP: Dat wordt op rijksniveau geagendeerd en de VNG en het kabinet zijn daarover in gesprek. Maar het gesprek loopt nog. Ik kan daar nog geen uitspraken over doen maar ik wil het wel meegeven als een aandachtspunt voor de uitvoering per 1 januari 2022.
Dat geldt ook voor de huisvesting. De taakstellingen zijn de afgelopen jaren voor onze gemeente, maar in heel Noord-Holland eigenlijk, behoorlijk gestegen en we hebben daar ook over bij het provinciebestuur wel over aan de bel getrokken. Het is eigenlijk, als je kijkt naar Noord-Holland en Zuid-Holland en als je kijkt naar de taakstelling, niet zo in balans als je dat afzet tegen andere provincies. Aan die taakstelling zit een aantal criteria dat te maken heeft met inwonersaantallen, met geografische ligging en met werkgelegenheid, maar we hebben wel aan de bel getrokken want de huisvesting is wel een risico. Dat maakt ook dat we met dit voorstel naar de mensen toegaan, daar werd ook over gesproken. Op het moment dat wij weten dat een statushouder gekoppeld is aan onze gemeente gaan we daarnaartoe. Dat is inherent aan deze gemeente. Dan zullen we naar buiten moeten want dat kan in Heerlen zijn, dat kan overal zijn, dus dat vraagt wel wat meer initiatief van onze medewerkers maar het betekent ook dat we wat meer kosten moeten maken.
En als ik het over het financiële aspect heb, kan ik u meegeven dat we binnen de kaders blijven die u gesteld heeft en die kaders hebben we afgesproken met elkaar; de rijksmiddelen zijn het plafond. Dus de middelen van het rijk moeten toereikend zijn om deze wet uit te voeren, dat hebben we met elkaar afgesproken en dat is ook de reden – volgens mij was het in februari mijnheer Achterbergh die daarom vroeg – dat er na een halfjaar een evaluatie is. Dat was puur gefocust op het financiële gedeelte want ik hoor u letterlijk zeggen 'we moeten oppassen dat we niet uit de kosten gaan lopen', en dat hebben meerdere fracties gesteld. Daarom wil ik na een halfjaar met u evalueren om te kijken hoe het loopt en dat is inherent aan evalueren, maar ook om te kijken hoe het financieel zit.
We hebben voor de rest… Dan ga ik even snel de papieren door. Ik zag GroenLinks 'omarmt gastvrijheid, perspectief'. De inburgering start dus buiten de grenzen, op het moment dat we weten wie het zijn, gaan wij ernaartoe en nemen we het over. Dus dat gaat over de taallessen.
SRH, verschil in de kosten. Dat klopt, we hebben wel een schatting moeten maken. We zien elk jaar dat de taakstelling omhooggaat en het is een traject per inburgeraar van drie jaar, dus we hebben daar een schatting in gemaakt en we weten ook niet of dat er uitkomt, maar dat is het verschil dat u ziet in de begroting.
Forza! het zal ongetwijfeld een mooi verhaal zijn…

De VOORZITTER: Ik denk dat er nog een verduidelijkende vraag van mijnheer Beusenberg is.

De heer BEUSENBERG: Ja voorzitter, dank u wel. We zagen bij 2022 een bepaalde kostprijs staan en daaronder stond ook 'er wordt uitgegaan van – volgens mij – 168 asielmigranten en 100 gezinsmigranten'. Maar mogen we er dan ook van uitgaan dat als die schatting klopt, de kosten van 2024 gelijk zullen zijn aan die van 2022? Dus als het aantal migranten niet stijgt, dat de kosten dan ook niet verder zullen stijgen?

De VOORZITTER: Wethouder.

Wethouder RIP: We gaan ervan uit dat we het gaan doen voor de middelen die het rijk ons geeft. Dus of dat er nu 200 zijn of 300, dat maakt niet uit, de middelen van het rijk zijn bepalend. We hebben een financieel kader en dat moeten we ook zo doen want anders wordt het heel erg makkelijk. We moeten ergens een keer een streep zetten en dat is het kader dat u ons heeft meegegeven en zo heb ik dit voorstel ook ingevuld.
Wat ik al zei, een mooi verhaal van Forza! over Bali, maar ik neem echt afstand van het feit dat u zegt dat dat.. U had het over een werkbezoek, maar ik ben bij VluchtelingenWerk geweest en die hebben een heel ander beeld over de statushouder en over de motivatie van deze mensen. Ik was gisteren echt onder de indruk en onder de indruk van de vele vrijwilligers, maar ook onder de indruk van degenen die hier binnenkomen. Die hebben dan, dat merk ik ook gewoon, les gehad en zijn heel snel in één à twee jaar redelijk Nederlands gaan spreken. En wat zie je dan gebeuren? Ze blijven daar hangen en toveren zich om tot vrijwilliger en helpen hun landgenoten of andere mensen ook weer een stap verder. Ik heb daar heel mooie dingen gezien en dat was voor mij ook het signaal dat ik denk dat dit echt gaat slagen en een goede stap voorwaarts is.

De VOORZITTER: Mijnheer Van Dijk.

De heer VAN DIJK: Ik geloof wat u zegt. Er kunnen ook meerdere werkelijkheden naast elkaar bestaan dus daar ga ik niet over in debat, maar ik zou wel graag zien, en dat gaat ook gebeuren en dat heeft u ook toegezegd, dat er een voortgangsrapportage komt. Daarin zullen we duidelijk zien in hoeverre het beleid dat u voorstaat, gaat slagen en hoeveel mensen daaraan meedoen en wat de successen zijn. Want dat is in het verleden wel onduidelijk gebleven, zeker zoals u ook schreef, in het verleden gebeurde het vaak dat mensen vrijstellingen kregen omdat ze bijvoorbeeld laaggeletterd waren of misschien wel niet gemotiveerd. Ik had daar nog vragen over willen stellen, ik had willen vragen 'hoe groot is die groep?' Maar dat is terugkijkend naar het verleden. Maar we zullen zeker naar de toekomst ook in de gaten blijven houden dat het niet voorkomt dat wanneer iemand te ingewikkeld is, of iemand niet meewerkt, je hem administratief wegzet als 'vrijgesteld' om dan niets aan het probleem te hoeven doen want het is nog steeds een probleem dat er asielzoekers of statushouders zijn die eigenlijk naar Engeland willen. Dat zijn met name Somaliërs en u kunt er niet omheen dat dat zo is.

De VOORZITTER: Het college.

Wethouder RIP: Ik hoor geen vraag en ik ga gewoon verder. Ik ben van mening dat de wet zich nog moet bewijzen en dat gaat 1 januari gebeuren. Ik hoop in de evaluatie dat aan te kunnen tonen met elkaar – want u geeft de kaders mee, u bepaalt – en ik hoop dat u dan na een halfjaar zegt 'het is goed' of 'het is niet goed', en dan gaan we het bijstellen.
EEN Haarlemmermeer had het over connectie met werkgevers en de arbeidsmarkt en ik meen dat mevrouw Van der Meij het daar ook over had. Ja, we hebben duale trajecten, leer-werktrajecten die we inzetten om de verbintenis met de werkgevers ook te maken. We hebben in het Regionaal Werk-

centrum ook aandacht voor die arbeidsmarkt en voor mensen die zich in principe met een afstand tot de arbeidsmarkt, de arbeidsmarkt op begeven. Dus daar hebben we aandacht voor en dat gaan we ook doen. En we zien ook – en dat zag ik gisteren bij VluchtelingenWerk bij het werkbezoek ook – dat daar ook heel erg op gestuurd wordt. Dus we hebben daar aandacht voor want inderdaad, met leer-werktrajecten geldt dat als je werkt, je de taal op de een of andere manier ook heel erg goed leert. Wat ook vanuit VluchtelingenWerk wordt gestimuleerd, zijn taalmaatjes. Heel veel vrijwilligers verbinden zich aan onze nieuwe inwoners en we zien daar echt positieve dingen ontstaan.
GEZOND Haarlemmermeer had het over de prestatie en misschien wel te hoge verwachtingen en over het werk- en denkniveau. Ik wil nog wel iets meegeven wat ik gisteren van de professionals bij VluchtelingenWerk heb gehoord. De zes maanden die ergens in Den Haag zijn verzonnen, zijn wel scherp, wel kritisch en ik meen dat u in de sessie in februari daar als raad ook al een keer bij stilgestaan heeft, maar die termijn is wel kritisch. Ik hoorde gisteren dat er ook veel verlengd moet worden omdat de termijn gewoon te kort is. Het is te veel, het is te ingewikkeld om dat binnen zes maanden echt te leren.

De VOORZITTER: Uw termijn is ook vrij kort maar ik wil u toch vragen enigszins voort te maken.

Wethouder RIP: Maar goed, maatwerk is het principe dat we hanteren en ik denk dat dat ook zal komen.
Het CDA, videobellen, dat gaan we natuurlijk doen op het moment dat dat moet en dan pakken we dat op. De casemanagers krijgen opleidingen en die worden echt goed opgeleid. U had het over een team, om een integraal team samen te stellen met alle kennis en kunde die je nodig hebt, dat proberen we speciaal voor deze exercitie klaar te stomen.

De VOORZITTER: Ik vroeg u op te schieten, maar ik zie toch nog een interruptie van mijnheer Van Dijk.

De heer VAN DIJK: Dank u wel voorzitter, een heel kort vraagje, de zesmaandentermijn is erg scherp, hoor ik de wethouder zeggen. Maar is het niet zo dat de zesmaandentermijn de termijn is die het rijk financiert en dat het, als je het gaat verlengen, op onze kosten wordt? Of bent u al bezig te kijken of dat meegefinancierd kan worden?

Wethouder RIP: Het financiële kader is helder, ik zeg het nog maar een keer, we gaan het proberen uit te voeren met de gelden die we van het rijk krijgen en dat blijft, dat gaan we echt proberen te doen. Dat betekent wellicht dat we gaan kijken waar we dan een onsje minder of een onsje meer moeten doen als het gaat om het doel. Dat is uiteindelijk perspectief bieden en mensen zo snel mogelijk op de arbeidsmarkt krijgen en zinvol werk geven.

De VOORZITTER: Nog een interruptie van mevrouw Kamsteeg, PvdA.

Mevrouw KAMSTEEG: Dank u wel. Ik merkte dat het een beetje tot een afronding kwam en ik zou graag nog een antwoord willen hebben op de vraag over de ondertussengroep waar ik aandacht voor gevraagd heb.

Wethouder RIP: Ja, maar ik was nog bezig.

Mevrouw KAMSTEEG: Ja, maar u werd al afgekapt, vandaar.

Wethouder RIP: Ik kom even bij u terug. Dat is ook het betoog dat ik wil houden om het vanavond tot een besluit te brengen. Dan kan ik morgen de aanbesteding in gang zetten en op het moment dat de

aanbesteding rond is kan ik de vorm en uitvoering inrichten en zodra we ingericht zijn, gaan we ermee aan de slag en dan hoef ik niet te wachten tot 1 januari, dan gaan we dat principe van maatwerk en persoonlijke benadering starten. Dus we hebben er oog voor.
Volgens mij heb ik alles wel een klein beetje gehad en wat heb ik nog? D66 – prachtig voorstel. 'Kinderen snel, leer-werktrajecten, financieel ontzorgen', daar had u het ook over. Ik zag de maatschappelijke leer-werktrajecten. U heeft iets gezegd over het PIP en ik vind het fijn dat u dat zei want dat gaat over eigenaarschap.
En de amendementen.

De VOORZITTER: Dat wilde ik net vragen, voordat we de tweede termijn in gaan.

Wethouder RIP: Ik begin met het eerste, Nederlandse vrijheid kent geen tijd. Daar wil ik even bij stilstaan. We begrijpen echt dat u stilstaat bij deze waarden en de waarden die in het amendement genoemd worden, onderschrijven we ook wel. Er staan vier overkoepelende kernwaarden waar in onze ogen alle voor ons belangrijke waarden onder te scharen zijn. De waarden die in het amendement worden genoemd, zijn voorbeelden die herleid zijn uit de vier overkoepelende kernwaarden uit het raadsvoorstel. Daarom zijn we eigenlijk van mening dat het overbodig is. Echter, wanneer de raad deze waarden expliciet nog zou willen opnemen, is het college daartoe bereid. Bedenk dan wel dat door het noemen van enkele voorbeelden er automatisch minder aandacht is voor de niet genoemde waarden die in onze ogen minstens zo belangrijk zijn.
Dus dat is het eerste en dan voor wat betreft het tweede, Klare taal - heel normaal. Ik dank u voor het amendement. Ik wil graag een veronderstelling daar wegnemen. De participatieverklaring is niet de afsluiting van het project. De participatieverklaring loopt parallel met een brede intake en kan doorlopen als de leerroutes van start gegaan. Ik vind het daarom wel een goed idee om zowel het persoonlijk inburgeringsplan als de participatieverklaring in het Nederlands en in de moedertaal aan te bieden. Zo begrijpt de inburgeraar te allen tijde wat hij mag verwachten en wat van de inburgeraar verwacht wordt dus dat amendement zouden wij willen omarmen. Daar wil ik het bij laten.

De VOORZITTER: Dank u wel. Een heel betoog, maar volgens mij een helder verhaal. We gaan de tweede termijn in. Of heeft u een vraag nog aan het college? Dan geef ik eerst het woord aan mevrouw Koolmoes namens HAP.

Mevrouw KOOLMOES: Dank u wel voorzitter, ik zit toch een beetje met het tweede amendement. Mijnheer Rip zegt 'we kunnen het omarmen'. Als ik het goed begrijp gaan ze een leerweg volgen waarin ze op A1-niveau eindigen en dan mag ik toch aannemen dat als ze dan een PVT ondertekenen, ze ook wel begrijpen wat erin staat?

De VOORZITTER: Een vraag aan het college.

Wethouder RIP: Ja, zo zou je het ook kunnen lezen. Als je aan het eind van het traject bent, dan zou je ingeburgerd moeten zijn en dan hoeft dat eigenlijk niet, dan kun je Nederlands lezen en schrijven. Maar we denken dat het doorloopt aan het einde en als het doorloopt, het geen kwaad kan dat je er constant even aandacht voor vraagt om het je snel in je eigen taal meester te kunnen maken. Dus we hebben daar op die manier naar gekeken en niet op de manier zoals u dat beschrijft.

De VOORZITTER: Mijnheer Beusenberg, nog een vraag aan het college of voor het debat?

De heer BEUSENBERG: Een idee om te opperen in deze kwestie dus ik weet niet of dat het beste in de tweede termijn kan of dat ik dat nu even snel kan doen en we het er in tweede termijn over kunnen hebben.

De VOORZITTER: Ik denk dat ik voor de tweede termijn onderwerpen verzamel en daar zou dit dan bij kunnen horen.

De heer BEUSENBERG: Dan zetten we deze erbij, dank u wel.

De VOORZITTER: Maar daar gaan we nu aan beginnen. Dus laat ik u dan ook maar meteen het woord geven.

De heer BEUSENBERG: Ik heb er even op moeten wachten. Het schiet me net te binnen en ik denk dat dat een redelijke optie zou kunnen zijn. We kennen dat wel van openbare plekken in ons land, zoals op Schiphol ook bijvoorbeeld. Mijn voorstel is om het primair in het Nederlands aan te bieden met in de eigen taal in kleine lettertjes de vertaling eronder. Zodat op het moment dat iets niet helemaal duidelijk is, ze daarnaar kunnen kijken, maar ze niet twee kopieën krijgen, eentje in het Nederlands en een in de eigen taal, maar een stuk primair in het Nederlands met een kleine verwijzing naar de eigen taal. Zodat ze, als ze het niet begrijpen, het in de eigen taal kunnen lezen en het dan wel begrijpen. Ik ben benieuwd hoe mijn collega's daarover denken.

De VOORZITTER: Ik inventariseer even andere onderwerpen. Ik heb namens de VVD de juridische begeleiding en de twee amendementen. Dat zijn ze denk ik? Mijnheer Van Dijk.

De heer VAN DIJK: Ja, voorzitter, aan mijnheer Beusenberg.

De VOORZITTER: Ik denk dat ik eerst de onderwerpen even inventariseer, wilt u het nog hebben over intrinsieke motivatie of een ander onderwerp?

De heer VAN DIJK: Als we tijd over hebben wil ik het nog wel hebben over hoe we omgaan met mensen die hiernaartoe komen, maar eigenlijk niet hier willen wonen. Hoe gaan we daarmee om? Maar dat is voor als we tijd hebben.

De VOORZITTER: We gaan tot nu toe redelijk goed qua tijd, kan ik u zeggen, maar zijn er anderen die nog een onderwerp in tweede termijn willen inbrengen? Dan geef ik nu het woord aan mijnheer Achterbergh, die had er zelfs drie.

De heer ACHTERBERGH: Zullen we eerst de amendementen doen, voorzitter?

De VOORZITTER: Dat lijkt mij het handigst, ja. En dank voor het helpen van de voorzitter. En gezondheid aan mevrouw Koolmoes.

Mevrouw KOOLMOES: Mevrouw Koolmoes is negatief.

De heer ACHTERBERGH: Positief, maar negatief voor corona, vermoed ik.

De VOORZITTER: Mijnheer Achterbergh, twee amendementen, eentje is omarmd en de ander is de kernwaarden.

De heer ACHTERBERGH: Ik denk dat het voorstel dat mijnheer Beusenberg doet, invulling is en ik laat het liever aan het college over hoe het dat uiteindelijk wil invullen. Ik denk dat het heel belangrijk is – en dat heb ik ook gezegd – dat de inburgeraar uiteraard de Nederlandse taal leert, maar dat de inhoud ook duidelijk moet zijn in de moedertaal zodat ze nooit kunnen zeggen 'ik heb het niet ge-

weten' of 'ik snapte het niet'. Daar kun je dat mee tackelen en het is ook een stukje service die in het strafrecht, waarin je eigenlijk volledig in je eigen taal wordt geholpen, niet heel ongewoon is. Dus het is niet ongewoon. Dus ik neem aan dat er geen bezwaar is tegen dit amendement.

De VOORZITTER: Dat gaan we zo in de groep gooien.

De heer ACHTERBERGH: Ja, dat is een retorische vraag van mijn kant. Aan de andere kant, volg ik wat de wethouder zegt, maar het zijn wel containerbegrippen. Er is specifiek aandacht gevraagd in de bestuurlijke reactie voor deze specifieke kernwaarden. Waarom zijn die nu zo belangrijk om te benoemen? Dit zijn exact de onderwerpen waar we het elke keer over hebben. Als ik hier naar buiten kijk, zie ik een regenboogvlag hangen en we weten allemaal waarom die daar hangt, voor gelijkwaardigheid als het gaat om lhbti'ers. Het staat ertussen 'discriminatie naar geaardheid, gelijkwaardigheid van man en vrouw'. Het zijn wel vaak vluchtelingen die uit gebieden komen waar deze drie kernwaarden ontbreken en ik denk dat het daarom heel belangrijk is dat we juist specifiek aandacht vragen voor deze onderwerpen. Wat de wethouder zegt 'dan krijgt de rest geen aandacht', kan ik niet helemaal volgen. Dat wil niet zeggen dat de rest geen aandacht moet krijgen, alleen ik wil als raad een signaal afgeven aan onze nieuwe inburgeraars dat ze zich ook aan deze grondrechten, of verboden, in dit geval van discriminatie, moeten houden en dat dat normen zijn die we met elkaar hebben afgesproken. Ik vermoed dat er reacties komen, voorzitter.

De VOORZITTER: Dat denk ik ook. Mevrouw Van der Meij.

Mevrouw VAN DER MEIJ: Dank u wel voorzitter. Als ik even invulling mag geven aan wat de wethouder heeft gezegd, is het volgens mij niet dat er dan geen aandacht meer is voor andere begrippen maar dat het risico bestaat dat dit als dekkend wordt beschouwd terwijl er nog andere grondrechten bestaan waarvan we vinden dat die ook aandacht moeten hebben. Dat kun je denk ik ondervangen door 'zoals de vrijheid van meningsuiting' te wijzigen in 'zoals bijvoorbeeld de vrijheid van meningsuiting, maar niet exclusief'. Maar dat is wel heel ingewikkeld taalgebruik. Maar je kunt in de formulering denk ik iets veranderen waardoor duidelijk is dat we dit echt heel belangrijk vinden, maar dat dat niet betekent dat andere zaken die niet benoemd zijn vervolgens daar buiten vallen. Dus daar zou ik graag met de heer Achterbergh naar willen kijken. Verder kunnen we ons wel vinden in het expliciet maken van deze kernwaarden. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Koolmoes. Over de kernwaarden denk ik.

Mevrouw KOOLMOES: Ja, dank u wel voorzitter. Ik ga het bekende potje benzine weer even op het vuurtje gooien. Het is niet omdat ik denk dat mijnheer Achterbergh het heel slecht bedoelt, maar ik wil wel even zeggen dat we het ook van de andere kant kunnen bekijken want op het moment dat je zegt 'die vier kernwaarden moeten we expliciet opnoemen', spreek je uit wantrouwen en spreek je uit extra benadrukken. Dan spreek je van achterstelling en onderscheid maken en dat zijn de kernwaarden van discriminatie. Ik weet dat het zo niet bedoeld wordt, maar als de wethouder zegt 'het staat er allemaal al in, vrijheid, gelijkwaardigheid, solidariteit en participatie', waarom moeten we dit dan nog expliciet benoemen? Dank u wel.

De VOORZITTER: Ik ga even de reacties langs en dan kom ik bij u terug. Mijnheer Van Dijk.

De heer VAN DIJK: Voorzitter, we steunen het amendement, maar wat ik nog veel belangrijker vind dan het noemen in die participatieverklaring is dat die thema's behandeld worden en dat er ruimte is. Ik hoor graag van de wethouder of dat zo is en ik neem aan van wel. Maar we zitten er wel een beetje mee dat het mogelijk een tegenstrijdigheid bevat, aan de ene kant zeg je namelijk 'de kernwaarde is

hoe we hier omgaan met lhbti'ers', maar we zeggen ook 'vrijheid van meningsuiting', terwijl we weten dat er ook mensen zijn die homoseksualiteit afwijzen. Dus hoe verhoud je die zaken tot elkaar? Nogmaals, ik ben het ermee eens om die kernwaarden expliciet te benoemen, maar er zitten nog wel wat haken en ogen aan omdat ze ook tegenstrijdig kunnen zijn. Ik vind het veel belangrijker dat die thema's ook daadwerkelijk aan bod komen zodat het niet alleen maar een letter op papier is, maar iets waar mensen rekening mee kunnen houden en wat ze zoveel mogelijk kunnen internaliseren.

De VOORZITTER: Over de kernwaarden, mevrouw Ballieux.

Mevrouw BALLIEUX: Dank u wel voorzitter, voor GroenLinks zijn inclusiviteit en diversiteit echt kernwaarden. Dat zullen we ook altijd zeggen. Dan zou je denken 'dan ga je natuurlijk met dit amendement mee stemmen'. Ik ga het met mijn fractie bespreken en ik moet toch zeggen dat persoonlijk mijn eerste reactie is dat ik echt val over de laatste zin, 'zoals in onder meer Hongarije zeer actueel'. Het is zeer zorgelijk wat er gebeurt in Hongarije. Europarlementariër Sargentini van GroenLinks heeft daar ook onderzoek naar gedaan en hiervoor gewaarschuwd, dus dat snap ik allemaal. Maar tegelijkertijd, dat zegt mevrouw Koolmoes ook, spreekt er ook een zekere argwaan uit richting de nieuwkomer en daar hebben we ook problemen mee want dat is namelijk ook een kernwaarde van GroenLinks: we handelen vanuit vertrouwen.
En dan wil ik nog een ander ding zeggen. Inclusiviteit en diversiteit zijn dingen die we met elkaar echt als kernwaarden moeten omarmen, maar er zijn zoals mijnheer Van Dijk zegt, en ik geef hem niet vaak gelijk maar in dit geval wel, ook heel veel andere groepen in onze samenleving die heel vrouwonvriendelijk zijn en die heel erg homofoob zijn. Dus dit is een discussie die in de hele samenleving plaatsvindt of zou moeten vinden en ik vind het dus bijna jammer dat dan, terwijl de wethouder zegt 'het staat er eigenlijk al in', we het hierop toespitsen alsof het alleen een probleem zou zijn van deze groep nieuwkomers. Dat werp ik namens GroenLinks, dat durf ik al wel namens mijn fractie te zeggen, verre van me.

De VOORZITTER: Mevrouw Kamsteeg, PvdA.

Mevrouw KAMSTEEG: Dank u wel voorzitter. Eigenlijk maait mevrouw Ballieux het gras voor mijn voeten weg want ik kan daar grotendeels bij aansluiten. Ik vind ook die toevoeging en de invulling die gegeven wordt aan mensen die hier nog moeten starten over hoe zij over de dingen zouden denken, heel jammer. Dat is dan onze mening, denk ik dan. Als je dat zo benoemt, vind ik dat heel jammer en dat moeten we nog maar zien. Ik ga ervan uit dat aan de voorbeelden die genoemd worden, de kernwaarden, een leerroute gekoppeld zit waarin al die zaken aan bod komen. Dus apart benoemen vind ik niet nodig en zeker met de toevoeging, net zoals mevrouw Ballieux zei, dat er in Nederland ook heel veel groepen zijn die moeite hebben met anders geaard zijn en die wonen ook gewoon in dit land.

De VOORZITTER: Mijnheer Beusenberg zit ook al een hele tijd met zijn vinger omhoog.

De heer BEUSENBERG: Dank u wel voorzitter. Ik heb het amendement zo gelezen dat er zeker niet vanuit argwaan wordt geschreven en ik denk ook niet dat het is om gelijk een stempel op een groep mensen te drukken 'zij gaan er anders mee om dan wij'. Maar ik denk dat het vooral is opgeschreven zodat de inburgeraars weten hoe wij hier in principe met dat soort situaties omgaan en ik denk niet dat het bedoeld is om te zeggen 'het moet zo'. Want inderdaad, in Nederland is er ook een heel aantal mensen dat er niet mee omgaat zoals dat eigenlijk zou horen, hoe ik vind dat het zou horen, maar ik denk dat het vooral betekent dat we ze laten weten wat we van ze verwachten en hoe wij in deze situatie zouden willen zien dat ze ermee omgaan. Dus wij zullen het amendement steunen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Vink van het CDA.

Mevrouw VINK: Dank u wel voorzitter, ik ga het uiteraard met mijn fractie bespreken, maar de wethouder maakte de opmerking dat er dan voor de rest minder aandacht is. Ik wil sowieso voorstellen, zoals mevrouw Van der Meij ook aangaf, om het dan iets genuanceerder en anders op te schrijven. Maar ik heb het ook niet zo gelezen dat dit echt met discriminatie te maken heeft en dat het zo specifiek wordt neergezet. Maar ik denk dat ze best mogen weten dat we hier normen en waarden hebben en hoe dat werkt. Maar de opmerking van de wethouder triggerde me en ik denk dat mijnheer Achterbergh het misschien nog iets anders kan formuleren en dat het dan misschien een groter bereik heeft.

De VOORZITTER: Ik zag dat mevrouw Van der Meij daar graag een voorzet voor wil geven.

Mevrouw VAN DER MEIJ: Dank u wel voorzitter. Niet zozeer die voorzet, maar ik ben wel gefascineerd door deze discussie. Het participatieverklaringstraject, het PVT is een inleiding in de kernwaarden en nergens wordt gevraagd of we nu die vier kernwaarden die er nu staan nemen, of de kernwaarden zoals voorgesteld door mijnheer Achterbergh, dat de nieuwkomers die kernwaarden ook onderschrijven. Want dat kunnen we helemaal niet eisen en dat kunnen we helemaal niet verlangen. We kunnen er dus ook niet van uitgaan dat ze dat op voorhand niet al geïnternaliseerd hebben. Het gaat erom dat we de nieuwkomers meegeven 'dit zijn belangrijke waarden in ons land'. Hoe je daar dan verder mee omgaat, dat staat niet in het PVT. Uiteraard wordt er iets gezegd over dat discriminatie niet mag, maar als iemand het wel doet, dan kunnen we daar voor de rest niets mee. Het gaat er wat mij betreft vooral om om ze mee te nemen in hoe we met elkaar om zouden willen gaan en of dat uiteindelijk gebeurt, is een heel ander verhaal. Dat gebeurt natuurlijk niet want dat gebeurt ook bij ons hier in deze raad al niet op die manier wat mij betreft. Dat wilde ik nog even toevoegen.

De VOORZITTER: Mijnheer Van Dijk.

De heer VAN DIJK: Voorzitter, als het goed is moet het de mensen om wie het gaat ook juist aanspreken, die kernwaarden. Want het is juist het gebrek aan die kernwaarden in het land waar ze vandaan komen waardoor ze gevlucht zijn. Dus in plaats van dat het heel paternalistisch bedoeld is zoals mevrouw Ballieux benoemt, denk ik dat het ook voor mensen heel erg beschermend kan zijn en het hen ook kan aanspreken.

De VOORZITTER: Het gaat nog steeds over de vraag of we het moeten amenderen in het raadsvoorstel. Mevrouw Koolmoes, mijnheer De Vries en daarna geef ik het woord weer aan mijnheer Achterbergh.

Mevrouw KOOLMOES: Ik wil nog even een opmerking maken dat ik het heel jammer vind dat Forza! echt alle statushouders over een kam scheert. Dat wil ik wel even meegeven. En dan wil ik op mevrouw Van der Meij reageren over die handtekening. Nee, dat geldt voor niemand in Nederland. We hebben allemaal vrijheid van meningsuiting, maar het is wel een verklaring en de verantwoording ligt bij ons als gemeente dat zij rechten, plichten en fundamentele waarden van de Nederlandse samenleving erkennen en dat ze inderdaad daar een handtekening onder zetten. Wat ze er daarna mee doen? Dat weten we van onszelf ook niet, ik kan morgen ook wel heel gemeen over straat lopen. Maar ze zijn het wel verplicht en de gemeente is verantwoordelijk om dat te doen, zelfs bij de Z-groep, de zelfredzaamheidsroute, mensen die bijvoorbeeld analfabeet zijn, zelfs die gaan 800 uur op cursus. Dan mag ik toch aannemen dat ze aan het einde van die 800 uur wel weten wat onze fundamentele rechten zijn en de waarden van de Nederlandse samenleving? Dank u wel.

De VOORZITTER: Mijnheer De Vries.

De heer DE VRIES: Ik kan me voor een belangrijk deel wel aansluiten bij wat mevrouw Ballieux, mevrouw Kamsteeg en mevrouw Koolmoes zeiden. Wat me triggerde was de opmerking van mijnheer Van Dijk dat mensen zouden zijn gevlucht vanwege de afwijkende waarden in hun maatschappij. Ik denk dat de meesten, als ik bijvoorbeeld aan Syrië denk of Afghanistan denk, vluchten voor het oorlogsgeweld en zij nemen hun eigen normen en waarden mee hiernaartoe. Dan is het goed dat ze leren hoe we hier in Nederland met elkaar omgaan, maar dat wil niet zeggen dat ze blij moeten zijn dat ze hier precies die normen en waarden tegenkomen waar ze altijd naar op zoek zijn geweest. Ik denk dat het niet zo simpel ligt. En ik ben het eens met mevrouw Van der Meij dat je dingen niet kunt opleggen. Ik heb ook een andere mening dan anderen hier en iedereen heeft zijn eigen mening en iedereen kijkt op een andere manier tegen dingen aan, maar het is wel zo dat je bepaalde normen en waarden hier hoog in het vaandel hebt staan, zoals die vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit en participatie. En ik denk dat je dat kunt uitdiepen in je gesprekken, in je leertraject en dat je aangeeft dat dat de Nederlandse maatschappij is en dat je je daar tot op zekere hoogte bijvoorbeeld voor moet inzetten.

De VOORZITTER: Ik ga even terug naar mijnheer Achterbergh, hoe gaat u vanavond om met het amendement?

De heer ACHTERBERGH: Ik ben eigenlijk wel verbijsterd over de reactie van HAP, GroenLinks en PvdA want als ze mij als persoon een beetje kennen, denk ik dat ze weten dat ik het andersom bedoel. Als het gaat om mensen die uit oorlogsgebieden komen of uit het Oostblok of uit noem alle oorlogsgebieden maar op, dan zijn die mensen buitengewoon onderdrukt. Als je naar Polen kijkt, zijn daar anti-lhbti-zones. Weet u wat dat betekent? Dat betekent dat als ik naar Polen ga, ik daar verdorie niet welkom ben. En ik merk dat ik daar boos om word omdat u eigenlijk zegt 'er staan een paar algemene termen in dus het hoeft er niet in'. Daar voel ik me persoonlijk best door aangevallen en dat mag u best weten. Mag ik heel even mijn betoog afmaken? Ik wil hiermee zeggen dat de mensen die hier komen, die vrijheden niet kennen. Het zijn regimes waar de vrijheid van meningsuiting, de persvrijheid volledig de kop wordt ingedrukt, waar de rechtsstaat onder druk staat en waar helemaal geen sprake is van de gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen en waar het zijn van homo of lhbti ten strengste wordt afgekeurd. Hoe mooi is dat als mensen hier komen, eindelijk veilig zijn en dan uiteindelijk kunnen zeggen 'dit kan hier'? Goed voorbeeld: in een azc in Sneek, een paar weken terug, is een transvrouw volledig gemolesteerd. Door meer dan twaalf asielstatushouders in dat azc is zij vernederd, echt vernederd en daar krijgen we dan als politie via social media meldingen over. Daarom kan ik er hier over spreken. Het is belangrijk dat dat soort mensen weten dat ze hier gelijkwaardig zijn en dat ze hier mogen zijn wie ze zijn. Het is ook belangrijk dat ze weten dat aan de vrijheid van meningsuiting ook grenzen zitten en dat je niet alles kunt zeggen, namelijk niet wanneer je een grens overgaat en bijvoorbeeld een discriminerende opmerking maakt. Of strafbare uitingen doet. En dat wil ik specifiek laten terugkomen in dit raadsvoorstel. Dus ik werp het verre van me dat ik mensen zou uitsluiten of dat ik vanuit wantrouwen spreek want dat trek ik me persoonlijk heel erg aan.

De VOORZITTER: Mevrouw Ballieux wil heel graag reageren.

Mevrouw BALLIEUX: Ik had in de eerste ronde al willen reageren omdat ik u een handreiking wilde doen maar dat lukte niet. De handreiking is dat ik die zorgen heel erg deel. Ik heb u ook net verteld dat een Europarlementariër van mijn partij over Hongarije een heel kritisch rapport heeft geschreven dat precies gaat over de dingen waar u het over heeft. Dus u vindt mij aan uw zijde en dat betekent dat ik vind dat deze discussie over inclusiviteit en diversiteit en mogen zijn wie je bent, het veilig mogen zijn in ons land, niet alleen over statushouders gaat, maar die gaat over ons allemaal. Dat is mijn punt. Want als je in Urk komt en je hebt een gay achtergrond, dan heb je daar ook een probleem. Daar moet de discussie volgens mij over gaan, hoe tolerant zijn we hier met elkaar en wat accepteren we

hier? En dat betekent dat ik snap dat u dit opschrijft maar ik vind het te smal. Dat is wat ik wil meegeven en ik hoop dat u zich daarin gesteund voelt, als mens.

De VOORZITTER: Mijnheer Kenselaar wil ook al een hele tijd reageren.

De heer KENSELAAR: Dat klopt voorzitter, dank u wel. Ook ik zat net als mevrouw Van der Meij al zei, met aandacht naar de discussie te luisteren. Ik gaf in eerste termijn al aan dat een deel van mijn werk is het inburgeren en het aanbieden van leer-werktrajecten aan statushouders en dat doe ik met een klein team van mensen en het grootste deel van mijn kleine team bestaat uit vrouwen. Niet eens iemand die anders geaard is, maar zelfs tegen die vrouwen wordt al zo naar gedaan door de mensen die al 600 of 800 uur leertraject achter de kiezen hebben, dat ik er niet zomaar van uit zou durven gaan dat ze dan wel snappen wat we hier bedoelen met een bepaalde mate van jezelf kunnen zijn. Dat gezegd hebbend, ik vind het betoog van mijnheer Achterbergh echt aangrijpend en we gaan zeker dit amendement steunen. Ik denk dat ik in mijn eerste termijn heb aangegeven dat ik zorgen heb over het goed terechtkomen van de inburgeraar, maar we moeten niet zomaar klakkeloos aannemen dat ze dus wel even al onze standpunten begrijpen. Dat ze financieel ontzorgd worden, daar zul je ze niet over horen, maar er zijn echt dingen die meer tijd dan 600 of 800 uur nodig hebben om ze tussen de oren te krijgen en ik denk dat dat heel belangrijk is. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mijnheer De Vries.

De heer DE VRIES: Ik luister goed naar mijnheer Kenselaar en mijn vraag is dan: is het uiteindelijk gelukt om die weerstand weg te krijgen? Dat zou ik dan het belangrijkste punt vinden want ik kan me goed voorstellen dat je mensen die hun hele leven in een bepaald stramien hebben gedacht dat vrouwen minderwaardig zijn of zo, niet in 600 uur van dat idee afkrijgt en misschien nog wel niet eens na 2000 uur. Dus ik ben wel benieuwd of dat uiteindelijk lukt; is het uiteindelijk gelukt?

De VOORZITTER: Mijnheer Kenselaar.

De heer KENSELAAR: Daar kan ik over zeggen dat er natuurlijk contact is met de gemeente. Ik werk voor de gemeente Haarlem bij deze werkzaamheden en er is natuurlijk contact met de klantmanagers van de gemeente aan wie we dit soort dingen aangeven. Op mijn afdeling tolereer ik het niet, punt. Daar is geen discussie over mogelijk. Ik leg ze uit wat de bedoeling is en ik leg ze uit wat onze algemeen geaccepteerde denkbeelden zijn en ze hebben zich daaraan te conformeren. Wat ze daarna doen, als ze bij mij weg zijn. na een paar uur per dag aanwezig te zijn geweest of als ze überhaupt van mijn afdeling af gaan, daar durf ik mijn hand niet voor in het vuur te steken. Maar zo lang ze bij mij op de afdeling zijn, waak ik ervoor dat mensen die op wat voor manier dan ook anders behandeld worden, zich veilig en prettig blijven voelen en dat de mensen die we helpen om zich ook veilig te voelen absoluut weten dat het niet getolereerd wordt om op die manier met mijn mensen om te gaan. Dank u wel.

De VOORZITTER: Ik ga dit debat nu niet verder voeren, het gaat over het amendement en ik geef het woord aan mevrouw Koolmoes en daarna ga ik naar mijnheer Achterbergh en vraag ik of hij denkt dat die andere onderwerpen ook zoveel tijd vergen, dan gaan we daarop door. Oké, dan gaan we nog even op dit onderwerp door.

Mevrouw KOOLMOES: Dank u wel voorzitter. Ik ben best boud geweest tegen mijnheer Achterbergh en ik weet gelukkig ook dat hij ontzettend veel passie heeft voor de lhbti-gemeenschap en terecht want daar mag inderdaad wel heel veel aandacht aan worden geschonken. Ik ben het met zowel mijnheer Kenselaar als jullie allemaal eigenlijk wel eens. Het enige dat mij stoort is dit: als het gaat

over fundamentele waarden die mensen moeten ondertekenen, waarom zouden we dan expliciet deze onderwerpen er uithalen? Dat is in mijn ogen niet nodig. In mijn ogen staat dat er bij fundamentele waarden, onze grondrechten, al in. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mijnheer Van Dijk en daarna mevrouw Kamsteeg.

De heer VAN DIJK: Voorzitter, zowel als reactie op mevrouw Ballieux, als op mevrouw Koolmoes. In Urk gebeurt het ook dus hoeven we het hier maar niet te doen? Dat vind ik een beetje een redenering die ik niet helemaal volg. Het zijn juist de kernwaardes waarin wij als Nederland of als Westen ons onderscheiden van andere landen en dan is het niet verkeerd om de verschillen die er zijn ook daadwerkelijk te benoemen zodat het, nogmaals, voor iedereen duidelijk is, en zeker voor degenen die daarin bescherming zoeken, dat dit iets is waar ze zich ook beschermd door kunnen voelen.

De VOORZITTER: Mevrouw Kamsteeg.

Mevrouw KAMSTEEG: Dank u wel. Ik wil even reageren op mijnheer Achterbergh want ik denk dat hij mij niet goed begrepen heeft want zo heb ik het uiteraard niet bedoeld, ik bedoelde te zeggen dat er dus ook mensen zijn die hier een status krijgen die zelf voor geweld tegen homo's of iets dergelijks gevlucht zijn. Dus ik vind het te eng en ik zou het aanbod van mevrouw Van der Meij willen steunen: herschrijf het en maak het minder expliciet. Ook die toelichting is mijns inziens niet nodig. Dat wil ik u meegeven.

De VOORZITTER: Mijnheer Beusenberg en dan terug naar mijnheer Achterbergh.

De heer BEUSENBERG: Voorzitter, dank u wel. Ik sluit aan op het punt van mijnheer Van Dijk waar hij zegt 'door te zeggen 'het gebeurt in Urk niet dus het hoeft hier nu ook niet zo expliciet genoemd te worden' is te kort door de bocht'. Ik denk dat we best duidelijk kunnen maken aan de inburgeraars wat hier allemaal kan en ze hoeven het er niet direct mee eens te zijn, maar we geven wel direct het signaal af dat je hier kunt zijn wie je bent en in principe kunt zeggen wat je wilt, binnen de kaders van de wet natuurlijk. En dat dat over het algemeen geaccepteerd wordt. En natuurlijk zullen er altijd mensen zijn die het er niet mee eens zijn maar het gaat erom het kader te schetsen dat die mensen ook gewoon weten dat ze hier kunnen zijn wie ze zijn.

De VOORZITTER: Ik geef toch het woord nog even aan mevrouw Van der Meij.

Mevrouw VAN DER MEIJ: Gelukkig, dank u wel voorzitter. Heel kort, een amendement dat te smal zou zijn, dat snap ik, maar dat neemt niet weg dat we die discussie breder kunnen voeren op een ander moment, maar dat we evengoed wel deze punten toch mee kunnen nemen in dit voorstel omdat ik nog steeds van mening ben dat het van belang is dat we inderdaad van meet af aan heel erg duidelijk maken voor welke waarden we staan. Nogmaals, op wat er daarna met die waarden gebeurt, hebben we geen invloed. Mijnheer Kenselaar geeft dat ook aan. Het is een illusie te denken dat door het te bespreken het wel geïnternaliseerd wordt en wellicht zelfs begrepen wordt, maar door van meet af aan aan te geven 'dit is hoe wij hier in Nederland met elkaar omgaan, dit is wat mag en wat kan en waar je je veilig bij kunt voelen', lijkt mij gewoon enorm belangrijk. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Ballieux, voor de laatste keer.

Mevrouw BALLIEUX: Ik houd het heel kort, ik wil het inderdaad ook graag breder trekken. Ik weet niet of u mijn appje heeft gezien, mijnheer Achterbergh want ik leef echt met u mee en ik voel met u mee, echt tot in het diepst van mijn ziel. Dat zeg ik heel dramatisch maar dat bedoel ik echt. Ik vind dat we

ook een gesprek moeten hebben over gelijkheid van man en vrouw en ik merk het zelf ook, dat raakt mij dan en dan denk ik 'volgens mij moeten we een sessieverzoek doen', en dat wil ik graag met u samen schrijven, en misschien nog anderen, 'om het te hebben over diversiteit en inclusiviteit'. Dat kan al beginnen in dit raadhuis. Ik weet niet of u mijn uitgestoken hand wilt aannemen maar dat hoor ik graag.

De VOORZITTER: Dat was echt de laatste keer, de uitgestoken hand.

De heer ACHTERBERGH: Dank u wel voorzitter. Mevrouw Ballieux kent mij inmiddels wel en ik kan soms een beetje emotioneel zijn maar dat hoort erbij. Ik kan me daar zeker in vinden, ik denk dat we dat misschien op een later tijdstip kunnen doen.
Ik wil nog even technisch op mevrouw Kamsteeg reageren want u had het over de toelichting, maar de toelichting is natuurlijk voor ons en geen wezenlijk onderdeel van het raadsvoorstel zelf dus ik weet niet in hoeverre dat dan beperkend is, maar ik wil best even kijken om het iets anders te nuanceren waardoor het breder door de raad wordt gedragen. Maar ik wil wel stellen dat deze onderwerpen mij en mijn fractie vooral ook zo dusdanig aangaan dat we ze er wel in willen hebben. Nogmaals, in de bestuurlijke reactie zijn deze vier onderwerpen met naam genoemd en ik vind het dan vervelend, want die bestuurlijke reacties zijn ook terug te vinden, dat ze dan vervolgens in het raadsvoorstel niet meer terugkomen. Dat zou kunnen impliceren dat ze niet belangrijk zijn. Dus ik denk dat we het met elkaar eens zijn dat inclusie en bepaalde vrijheden heilig zijn in onze samenleving en ik ben er heel blij mee dat we daar het over eens zijn, maar ik denk ook niet dat we het groter moeten maken dan het is.

De VOORZITTER: Dan zien we dadelijk wel een aangepast voorstel voor de stemmingen. Dat is ook nog een vraag natuurlijk, waarmee we dadelijk afsluiten, of het vanavond ter stemming kan komen. Eerst hadden we nog een ander punt, dat was de juridische begeleiding en daar zouden we ook nog een kleine discussie over hebben.

De heer ACHTERBERGH: Ja, dat klopt. Ik had natuurlijk namens mijn fractie wat technische vragen gesteld en ik ben heel erg blij dat het college daar zo snel op heeft kunnen reageren dus daarvoor dank. Bij de juridische begeleiding gaat het erom… Niet zozeer dat we er niet in geloven, integendeel. Ik had een klasgenootje op de Hogeschool die bij VluchtelingenWerk juridisch advies heeft gegeven dus ik weet hoe dat gaat en hoe belangrijk dat is. Maar het is me niet zo duidelijk wie nu waar verantwoordelijk voor is. Ik denk dat we daar uiteindelijk als raad over gaan, zeker als het uiteindelijk door ons bekostigd moet worden. Ik ben een beetje bang dat dat uit de pas loopt qua financiën dus ik wil het daar gewoon even met mijn collega's over hebben. Dus laat ik het zo stellen, we zijn zeker van mening dat het belangrijk is, maar hoever gaan we hiermee? Ik hoor de wethouder ook al zeggen 'een onsje meer, een onsje minder' en ik denk dat dit nu juist een onderwerp is waar dat kan gaan spelen. Dus het is misschien handig om op voorhand met elkaar in ieder geval uitgesproken te hebben wat we met die juridische begeleiding willen en hoever we daarin gaan.

De VOORZITTER: Kan ik daarover iemand het woord geven in de raad? Ik zie mevrouw Ballieux.

Mevrouw BALLIEUX: Dank u wel voorzitter. Als er een ding duidelijk is geworden uit het toeslagenschandaal, dan is dat wel dat het gewoon ontzettend belangrijk is dat juridische zaken goed geborgd zijn. Zeker als je nieuw komt in een land en je spreekt de taal niet, ben je extreem kwetsbaar. Ik ben geen jurist en u wel, dus ik zou zeggen, het moet gewoon ontzettend goed geregeld zijn en er mag geen willekeur zijn. Dat vind ik gewoon niet humaan dus het moet goed geregeld zijn en hoe dat precies allemaal juridisch in elkaar steekt, dat weet ik niet, maar dat zou een kader van ons zijn: zorg dat het in elk geval geen herhaling wordt van nare zaken als bij de toeslagenaffaire.

De VOORZITTER: Mijnheer Van Dijk.

De heer VAN DIJK: Ja voorzitter, ik ken mensen in Urk die ook wel rechtstoegang willen en die dat ook graag gesubsidieerd willen hebben maar toch niet aangewezen zijn op een VluchtelingenWerk of anderszins. In Nederland is de rechtstoegang geregeld voor iedereen. Iedereen kan naar de rechter en iedereen kan juridische bijstand krijgen, er zijn wetswinkels et cetera en ik vind het vreemd dat er een specifieke groep is, statushouders in dit geval, die dan kennelijk wel meer rechtsmogelijkheden krijgt of meer juridische advies krijgt dan elke andere Nederlander en ik denk dat het verder gewoon goed geregeld is in Nederland. Ik snap best dat het er juridisch advies is, het gaat hier volgens mij niet over de procedure, daar gaat het volgens mij niet over, maar het gaat over allerlei andere zaken zoals bijvoorbeeld gezinshereniging en dat soort dingen. Ik denk dat daar genoeg juridische bijstand en advies voor te krijgen is en ik vraag me af waarom dat afgewenteld moet worden op de samenleving en waarom kunnen ze niet de gebruikelijke kanalen gebruiken die voor iedereen gelden? Dus rechtsgelijkheid.

De VOORZITTER: Het punt is helder, mevrouw Van der Meij, u had een reactie volgens mij.

Mevrouw VAN DER MEIJ: Ja dank u wel. In Urk kunnen ze ook gebruikmaken van de gefinancierde rechtsbijstand dus die ingang is er voor iedereen inderdaad, ook overigens voor die nieuwkomer dus dat wil ik wel opgemerkt hebben. Ik ben het eens met het feit dat er juridische bijstand heel dichtbij wordt gegeven door mensen die ze kennen. We hebben het vanmiddag over de jeugdzorg gehad over één hulpverlener en dat dat enorm nuttig is en allerlei andere onkosten bespaart en die analogie kan ik hier volledig trekken. Maar er is natuurlijk een grens. Op een gegeven moment gaat het over niet meer ondersteunen bij een juridische procedure, maar gaat het over het voeren van een juridische procedure en dat moet wat onze partij betreft niet bij VluchtelingenWerk liggen. Want dat is echt een overgang naar de gefinancierde rechtsbijstand en die grens zal in veel gevallen helder zijn, maar in sommige gevallen wat minder helder, maar daar moeten we wel met elkaar oog voor houden, dat VluchtelingenWerk geen zaken gaat doen die eigenlijk elders belegd zijn. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Vink, namens het CDA.

Mevrouw VINK: Dank u wel voorzitter. Ik heb begrepen, maar misschien heb ik het stuk niet goed gelezen, dat die juridische bijstand is voor gezinshereniging en dan zeg ik 'als het daarvoor gebruikt wordt, heb ik daar geen problemen mee'. Want op het moment dat hier alleen een vader is en de rest van het gezin blijft daar en dat komt straks in gevaar en komt die mijnheer misschien hier in een traject terecht met psychische hulp en alles wat daarbij komt, worden de kosten nog veel hoger. De wethouder heeft aangegeven dat hij na zes maanden een evaluatie zou geven, misschien kan hij dan het financiële gebeuren hier ook bij betrekken en kijken hoe de kosten ervoor staan, maar ik heb niet uit het stuk opgemaakt 'wij gaan dit doen voor gezinshereniging', maar misschien heb ik het stuk niet goed gelezen. Dank u wel voorzitter.

De VOORZITTER: Mijnheer Van Dijk gaat opheldering geven?

De heer VAN DIJK: Wat mij triggert in wat mevrouw Vink zegt, is 'er is hier iemand in veiligheid en zijn gezin is in gevaar in het land van herkomst'. Dan denk ik 'wat voor man ben je dan, dat jij vlucht naar een land waar het veilig is en je vrouw en kinderen achterlaat in zeer onveilige gebieden?' Maar goed dat is een heel andere discussie dan die over juridische bijstand maar het triggert me wel enorm.

De VOORZITTER: Het triggert ook andere mensen in de zaal, zie ik. Mevrouw Koolmoes.

Mevrouw KOOLMOES: Voorzitter, soms moet je gewoon denken 'ik begin er niet eens aan'. Maar ik wil nog wel zeggen dat de juridische ondersteuning geen wettelijke taak is in de nieuwe Wet inburgering en we zien dit ook niet terugkomen in de gemeenten, lees ik hier, maar kennelijk staat het bij ons wel in het stuk dus eigenlijk is dat een dik compliment waard dat het er bij ons wel in staat. Dank u wel.

De VOORZITTER: Nog anderen over de juridische ondersteuning? Mevrouw Vink.

Mevrouw VINK: Ik wil toch even reageren op mijnheer Van Dijk. Ik vind dat heel kort door de bocht 'wat is dat dan voor vent?' U weet niet om welke reden deze mijnheer zijn land uit gevlucht is en zoals ik in mijn bijdrage ook al aangaf, deze mensen gaan niet vrijwillig hun land uit en laten hun familie achter. Daar moet u maar eens goed over nadenken.

De VOORZITTER: Mevrouw Ballieux nog.

Mevrouw BALLIEUX: Heel kort nog naar mijnheer Van Dijk, ik heb vanavond een heleboel dingen uit uw mond gehoord waarvan ik denk 'dat klopt helemaal niet'. U heeft het gehad over Vijfhuizen en dat was gewoon een eerste opvang, die mensen kwamen rechtstreeks uit Syrië. U vertelt hier allemaal dingen die aantoonbaar niet waar zijn. Ik wil toch even gezegd hebben voor de notulen, dat ik dat in elk geval heb opgemerkt en ik neem aan een aantal van mijn collega's ook. Dus ik had geen vraag eigenlijk, maar meer een uitroepteken.

De VOORZITTER: Dat uitroepteken is genoteerd. Ik heb nog het punt van de Engelsen en de Somaliers, om het zo maar te zeggen, mijnheer Van Dijk. Of zullen we zeggen laten we dat op een ander moment doen? Mijnheer Achterbergh.

De heer ACHTERBERGH: Als we dit onderwerp afronden, wil ik dat graag nog even doen.

De VOORZITTER: Ik wil het zelf graag afronden maar u mag het ook doen.

De heer ACHTERBERGH: U heeft het laatste woord. Ik sluit me grotendeels aan bij de woorden van mevrouw Van der Meij dat we inderdaad kritisch moeten zijn dat we straks geen dingen dubbel gaan doen in de juridische bijstand want we hebben natuurlijk vorige week een verschrikkelijke bezuinigingsronde gehad en we moeten voorkomen dat we bij andere domeinen weer uit de pas lopen.

De VOORZITTER: Dat lijkt me een heldere oproep voor wat betreft de juridische bijstand, ik zie nog mijnheer Beusenberg.

De heer BEUSENBERG: Ik heb nog een opmerking over dit voorstel voorzitter. En over het amendement. Ik lees net dat onze fractievoorzitter is verhinderd bij de stemmingen dus we kunnen helaas niet stemmen want we hebben maar één zetel. Maar ik wil hier dus nog een keer aangeven dat ik het liefst het amendement Nederlandse vrijheid kent geen tijd had mede-ingediend en dat we dit voorstel van harte steunen, maar we zullen hier dus niet over stemmen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Maar gezien alle signalen die ik verder over dit raadsvoorstel heb gehoord, denk ik dat de portefeuillehouder zich daar geen zorgen over hoeft te maken. Maar laat ik concluderen voor nu dat dit voorstel rijp is voor de stemmingen voor vanavond en ik kijk rond en ik zie instemming. Dan sluit ik de vergadering.